

Varia theologica excerpta et notata a Martino Ströulin ("Devotionale ex scriptis Beati Bernardi ac aliis diversis collectum")

2. Hälfte 15. Jh.; Kartause Basel

1r-13v Bernardus Claraevallensis, sermones de adventu, nativitate domini, circumcissione exc.

">De aduentu domini ex sermone primo beati Bernardi abbatis clareuallensis doctoris eximij< Hodie fratres aduentus inicium celebramus. Cuius vtique sicut et ceterarum solempnitatum nomen ... - ... nichil aliter quam imperatum sit faciatis. >De apparicione domini sermone primo beati bernhardi<".

14r-16v leer.

17r-20r Sermo quidam de passione domini

">Sermo pulcherrimus de passione christi< Cristus passus est pro nobis ... (I Petr.2,21). Quia adam ex preuaricatione incidit in diuinam offensam hanc si deus voluisset ... - ... interior tamen planctus est grauior cum te tam ingratum experior."

20r-25v Ludolphus de Saxonia, meditationes vitae Christi (de passione exc.)

"Multa quidem et magna bona proueniunt homini passionem christi frequentanti et se circa eam sedulo occupanti ... - ... et a corporis passione immunis existtat. Hec augustinus."

Iohannes Herolt (Discipulus), sermo de tempore 48 (in parasceve)
25v-28v Nota de meditatione dominicae passionis

">Nota pulcherrima et saluberrima de meditatione passionis domini nostri ihesu christi< O vos omnes qui transitis ... (thren.1,12). Iohannes de sancto geminiano* Conueniens est ut senciatur membrum quod sentit caput. Ergo senciatur in nobis ... - ... cum te tam ingratum experior. hec ille." - *Druck: z.B. in Hain 8484.*

Martinus Guitheria episcopus Lectornensis O.Cist.,
28v-29v Doctor quidam Cisterciensis, sermo de circumcissione domini (l. Jan.) factus in concilio Basiliensi, 1432 (exc.)

">Ex sermone cuiusdam venerabilis viri ordinis cisterciensis et doctoris sacre theologie in concilio basiliensi facti die circumcissionis domini qui sic incipit 'Vocatum est nomen eius ihesus'< De vnione diuini-

tatis et humanitatis christi beatus Bernhardus in 5° libro de consideratione ad eugenium papam. Tam expressam vim vnionis in se prefert ...

- ... quoniam ex ipso vita procedit, scribitur prouerbiorum 4°.

hec ille." - Vgl. ~~Gene. Basil. 5, 14.~~ *Schweyer, Baseler Konzilspredigten 1432, 141.*

29v-34r Excerpta varia

(29v-30r) ">Beatus bernhardus ad Reynaldum abbatem de eo quod infirmi sunt pacienter portandi< Onus animarum est infirmarum. Nam que sane sunt portari non indigent ... - ... creditam curam, non pompam. hec bernardus." - Epistula LXXIII exc.; Druck: PL 182,187D-188A (Schluss anders).

(30r-31v) ">De commendacione celebracionis missarum< Cum coctidiana missarum celebracio pro dissolutis et remissis non sit laudabilis ... - ... Vel non catholice uel habens mortale scienter."

(31v-32r) ">Ex libello abbatis ysaac syrie< Quibus mundus est mortuus hij sustinent aduersitates gaudenter, quibus vero mundus uiuit ... - ... spiritualis ebrietas in ipso non mouebitur." - Isaac Syrus presbyter Antiochenus, de contemptu mundi (Druck: PG 86,1, 811-886) exc.

(32r-34r) ">Ex libello qui dicitur preparacio cordis< Differentia est inter matrimonium carnale et spirituale. In carnali matrimonio uirgo corrumpitur ...; >Beatus Bernhardus epistula prima que est 64^a in ordine ad fratres suos clareuallenses sic scribit< Quicumque in uobis bene officiosum seipsum exhibet humilem timoratum ... (epistula cxliiii, exc., PL 182,299C); >Ex sermone beati Leonis pape in vigilia circumcissionis domini< Multa sollicitudine precauendum est christianis, ne dyabolicis iterum capiantur insidijs et eisdem ... - ... de ypocritis et simulatoribus satis terribilia describit quasi in medio libri prefati." - Enthält weitere Excerpte aus Leo magnus, sermones und aus Gregorius magnus, moralia in Iob.

(34r) "Dominus noster ihesus christus mulierum familiaritates declinauit causa exempli ... - ... stuprum cum corpore mentem." - Auctoritates de mulieribus, am Schluss die Verse "Tu quasi uir ita mulieres vndique uita / Vrit in accessu uenit anxia, lassat in actu / ..." (vgl. Walther, Init.carm.19747).

34v-35v De celebratione missae

"Sacerdotes de nouo celebraturi multa indigent circumspeccione ne tam nobile et ordinatum confundant officium ne confundendo alijs risum ... - ... Septenarium enim numerum excedere non licet."

35v-36v Excerpta patrum

">Sanctus gregorius 34° libro moralium exponens illud iob Estimabit abyssum quasi senescentem contra origenienistas loquitur dicens< Antiquus iste persuasor in membris s[uis] ... - ... que secum traxerint corpus. Hec Bernhardus." - Enthält noch ein Zitat aus Augustin.

37r-38r Martinus Oppaviensis et continuator quidam, chronica exc.:
de malis quibusdam summis pontificibus

"Ex cronica martiniana de quibusdam summis pontificibus hereticis malis et peruersis a sedibus suis eiectis et dampnatis. primo de Nouaciano heretico presbitero ecclesie romane ambiens papatum ... - ... loco cuius cardinalis de columpna electus extitit et martinus ^{us} appellatus nacione romanus."

38v-40r leer.

40v "lintheus christi" (kunstlose Federzeichnung: ein tuch ist um Stamm und Arme eines Kreuzes gewickelt).

41r-43v Lumen animae exc.

">Ex libro lumen anime appellato< Sanctus Gregorius in registro. Nulla mihi salus nulla virtus nullus valor corporis et anime ... - ... sic eciam deus est in omnibus locis nobis tamen corporaliter ignotus. hec ille." - Enthält Zitate fast ausschliesslich aus Kirchenvätern und medizinischen Autoren. 42r-v leer.

43v-46r Excerpta et notata

(43v) "Sanctus Gregorius in omelia super illud matthei 'Simile est regnum celorum thesauro' etc. circa finem. Sed quia presencia gaudia sequuntur perpetua lamenta ... - ... eterna gaudia sine labore capiat. Hec ille."

(44r-v) "Sanctus Gregorius in omelia super illud luce 'Assumpsit ihesus xij discipulos ...' Quisquis ergo cecitatis sue tenebras agnoscit quisquis hoc quod sibi deest lumen eternitatis intelligit ... - ... pulsate orando et aperietur vobis contemplando." - Enthält noch Zitate aus Bernhard und Seneca.

(44v-45r) ">De indulgencijs< Quocienscumque deuote dicitur 'Dulce nomen domini nostri ihesu christi ...' A domino Iohanne papa xxij^o trium milium dierum criminalium ... - ... Item Iohannes papa de oratione 'Aue caro' in eleuacione dat eciam centum dies." - 45r die Verse Walther, Init.carm.19484.

(45r-46r) "Beatus bernhardus sermone 6° et vltimo de ascensione domini< Cum spiritualis gracie inopia tanta quibusdam cum aliis copia tanta exuberet Profecto nec auarus nec inops ...; (45v) Gracia secundum beatum Augustinum in libro de trinitate est excellencius dei donum quod solum diuidit inter filios dei ...; Sciendum quod nullus de communi lege potest esse certus se esse in gracia secundum illud eccli. 9° 'Nescit homo vtrum odio ...' - ... quantum scilicet ad plura signa."

46r-48v Ludolphus de Saxonia, meditationes vitae Christi exc.
(de meditatione passionis)

"Magister Ludolfus in libro de vita et passione christi< Passionis christi frequentem meditationem inter alia innumera ad 4^{or} precipue tibi noueris prodesse solacia, primum videlicet ad tria principalia vicia ... - ... et ipsum querenti resurrectionem suam occultare voluit. hec ludolfus."

48v-50v Birgitta de Suecia, revelationes 7, 14-15

"Ex reuelacionibus beate brigitte vidue de passione christi et compassione beate marie matris eius. Verba beate marie virginis ad b. brigittam sponsam proprium dolorem in christi passione explicancia et qualiter per adam et euam mundus fuit venditus et per christum redemptus. C. 37^m< Maria loquebatur. Considera filia passionem filij mei ... - ... cum planctu et dolore maximo et posuerunt eum in sepulchro. >Hec in reuelacionibus b. brigitte<". - Entspricht der Hs. Lund, Codex Membr. Fol.21 ("codex Falkenberg") liber 7, cap.[14]-15, =269ra (davor Lücke) - 270ra, s. das Facsimile, Corpus codicum suecicorum medii aevi 13.14: Revelationes s.Birgittae, Hafniae 1952-1956.

50v-57v Excerpta et notata varia

(50v-51r) "Bonauentura< De meditatione passionis christi quantum ad bonos et malos deuotos et indeuotos dicit Bonauentura quod nihil ita illuminat ad cognicionem, igitur sit tibi scola ... - ... et super hijs penitendo te emenda."

(51r-52v) "Ex sermone pulcherrimo cuiusdam doctoris de commendacione pacis qui sic incipit 'Pax vobis ego sum, nolite timere' luce 34° etc. Sanctus Augustinus in libro de ciuitate dei Tantum est bonum pacis ut in rebus creatis nihil graciosius soleat audiri ... - ... 7^m est deum pro pace que est vnum de optimis suis donis suppliciter ex-

orare. >Et hec de pace sufficient.<"

(53r) "Ezechielis xxxij^o. Viuo ego dicit dominus Nolo mortem impij ...
- ... non imputabuntur ei." - Ez. 33, 11-16.

(53r-v) ">Ex vita sanctissimi francisci< Plangendum proinde dicebat
sanctus franciscus predicatorem tamquam vera pietate priuatum ...
- ... cognoscat tunc se nichil proprii habere in eis. hec ille."

(53v-55r) ">Ex omelia beati Gregorij pape in festo sancti Andree
apostoli< Sed fortassis aliquis tacitis sibi cogitationibus dicat.
Ad vocem dominicam ...; (55r) >Nota quod tria sunt homini necessaria
ad salutem scilicet sciencia creditorum sciencia desiderandorum
et sciencia operandorum. primum docetur in symbalo ... - ... de cuius
obseruancia nemo se potest excusare." - Enthält noch Zitate aus
Augustinus und Albertus magnus.

(55r-56r) ">Nota de absolucione a pena et culpa< Tredecim vijs aliquis
liberari potest a pena et a culpa, quas sanctus thomas de aquino
manifeste tangit in quarto sentenciarum et doctores alij. Primo
per baptismum ... - ... Terciodecimo per deuotam oracionem coram
sacramento uel in missa aut in sumpcione eucaristie, ut patet per
henricum de hassia et nycolaum dinkelspühel notabiles in theologia."

(56v-57v) ">De conseruacione gracie in anima< Sanctus Gregorius in
registro< Stude queso creatoris tui beneficia memorari ...; >Quomodo
gracia in nobis variatur< ...; >De sacramento altaris< ...; (57r) >De
cruce spiritus< Crux spiritus est feruens oracio sine intermissione
Que extra 4^{or} brachia seu cornua habet ... - ... propter amorem domini
mei ihesu christi."

57v-66r Excerpta et notabilia varia

(57a^r) ">Sanctus gregorius in aduentu domini ...<". - 57a^v leer.

(57v-59v) ">De custodia lingue ex tractatu de preparacione cordis<
Prouerbiorum xij^o 'De fructu oris sui ...'" (59r die Verse Walther,
Init.carm.17963); 59r ">De fraterna correpcione ex eodem tractatu<
Nota duo circa correpcionem fraternam. Primum est qui sint qui tenen-
tur ad correpcionem fraternam ... - ... quod correpcio debet esse
discreta lenis caritatiua et vtilis."

(59v-60v) ">De cogitationibus< Notandum quod cogitaciones sunt tri-
plices. prime sunt que se cordi violenter ingerunt ...; (60r) >Item
de cogitationibus secundum sensatum< Sciendum quod cogitaciones in-
utiles et peruerse 4^{or} modis menti adueniunt ... - ... vnde quidam
Principijs obsta sero medicina paratur."

(60v) ">Is. xlviiij^o< Non est pax impijs ... - ... Non est pax impijs dicit dominus."

(61r) ">Mulberg de gracia< Notandum quod homines sunt triplices. Primi dicuntur ihesuformes ... - ... et tales sunt membra dyaboli. hec ille."

(61r-62r) ">De triplici statu religiosorum. Sanctus Bernardus< Sanctus bernardus in epistola ad fratres de monte dei ordinis carthusien. describit tres status religiosorum scilicet incipiencium ... - ... circa caduca et vilia, sordida et amara."

(62r-63r) ">De 4^{or} docibus corporum gloriosorum< Sanctus Thomas de aquino in tractatu de humanitate christi dicit Quod 4^{or} sunt dotes corporis gloriosi scilicet claritas ...; (62v) >De remuneracione< Mensuram bonam et confertam ... (Luc.6,38). Bonam i. legitimam et magnam ... - ... preposita erat mense. Exodi 25°."

(63r-64v) ">De sacramento eukaristie< Sacramentum corporis christi est redemptoris nostri et redempcionis memoriale dulcissimum ...;

(63v) >De misterio eukaristie< De entitate sacramenti sciendum Quod sicut dicit beatus Gregorius in omelia paschali aliud est [quod] cernitur et aliud quod creditur ...; (64v) Notandum quod res tripliciter dicuntur esse in loco scilicet circumscriptiue ...; ~~Ita~~

>Ptolemeus philosophus< Inter sapientes sapiencior est qui humilior inuenitur. hec ille. >Prouerbiorum xi^o< vbi humilitas ibi sapiencia."

(65r-66r) ">Notabilia et correlaria de sacramento< Primum licet accidentem (?) sit in esse subiecto ...; (66r) Notandum quod aliquis volens deuote et digne communicare debet se primo fundare et exercere ... - ... quod oculus non vidit nec a. a. etc."

66v-70r Iohannes Gerson, tractatus de monte contemplationis exc.

">Ex tractatu de vita contemplatiua magistri Ioh. de gersona Cancellarij parysiensis< In primis quod magisterium theologie mystice et oracionis exercitatiue ... - ... sepultus ut homo. hec augustinus."

70v leer.

71r-73r David ab Augusta, de exterioris et interioris hominis compositione, liber 3 exc.

">Ex profectibus religiosorum, libro primo. De reformatione memorie< Inicium reformationis memorie est mentem ab euagacione ad memoriam dei cum labore reducere ... - ... Talis est eciam humilitas angelorum et sanctorum in patria etc."

73v-74v leer.

75r-76v Bartholomaeus de s. Concordio Pisanus, summa de casibus conscientiae exc.

">Ex summa Bartholomei pisani ordinis predicatorum de casibus conscientie. De detractone < Detractores secundum raymundum dicuntur qui vitam et bonos mores aliorum corrumpere uel minuere nituntur ... - ... et quod odiamus malum eius. >hec ille <. >Vtrum aliquo casu /".

77r oben Text mit Tinte verschmiert, dann radiert.

77r-v Notabilia de ^{ph} flebotomia

">Notabilia quedam magistri petri Iuliani de fleubotomia siue minucione < Nemo debet sibi minuere sanguinem in prima luna ..." (mit den Versen Walther, Init.carm.618); 77v "Notandum quod fleubotomia est vene recta incisio ...; Item notandum quod fleubotomia est necessaria in vere et in autumpno in quibus homines solent incurrere egritudines ...; Item Cauendum est ne quis sanguinem minuat in subnotatis diebus. Primo in kalendis Ianuarij ...; Cauendum est eciam similiter ij nonas maij ... - ... Qui eciam x^o kal. augusti pocionem sumpserit infra xxx^a dies morietur."

medica

78r-8lv Excerpta quaedam

(78r) ">Ex deuota epistola ad quendam carthusiensem de passione ihesu christi Quam bonum et quam iucundum sit legere ihesum et meditari hunc crucifixum < Cristo igitur in carne passo et vos eadem cogitatione armamini, primo petri 3° capitulo. Dulcissime frater, sicut vides quod naturaliter non in aqua ... - ... et huiusmodi cogitationes ruminare."

(78v) ">Ex vita ihesu christi domini nostri < Stupebant autem et deridebant eum ... - ... se humilians abiecit dominus maiestatis."

Darunter ">Claudianus poeta < Inquinat egregios adiuncta superbia mores". (Walther, Init.carm.9365).

(79r-8lv) ">Sanctus Ambrosius in sermone de virginitate beate marie < Virgo erat non solum corpore sed eciam mente ... - ... ~~dum/miseriam~~ uel redimere suspirijs et gemicibus festinemus." - Enthält noch Excerpte aus Anselm, Beda, Leo magnus, Bernhard und Caesarius.

(81v) ")Ex dyademate monachorum. de flagello dei< Valde necessarium est iustum in hac vita et vicijs temptari et flagello verberari^{ff};
>Nota quod quatuor modis peccata confessa contrita et deleta per confessionem et contricionem redeunt et renouantur, vnde sunt isti versus< Fratrem odit, apostata fit, spernitque fateri / Penitere piget, pristina culpa redit^{ff}; Dum intras cellam matrem venerare puellam / Implora natum si te vis esse beatum; >Cesarius episcopus< Iustus in die sepcies cadit ... --... plerumque peccata obrepunt. hec ille."

82r-87r Smaragdus abbas, diadema monachorum exc.

(82^r-87^r)")Ex smaragdi libro quod dicitur dyadema monachorum. De oracione< Hoc est remedium eius qui viciorum temptamentis exestuat ut quociens quolibet vicio tangitur ... - ... gladio precepti se immolat. Abbas."
(82a^r) ")De laude sacre scripture pulcherrima auctoritas. Sanctus augustinus in quodam sermone de laude pagine diuine sic dicit< Rogo vos discite sacram scripturam ... - ... in regno celorum maximus vocabitur. Hec ille."
(82a^v leer; 84a^{r-v} leer).

87r-88v Excerpta ex patribus

")Sanctus bernardus in sermone de susanna et adultera< Et nos fratres si a christo audiuius* nec ego te condempnabo ...; Sex operatur aqua ..." (Walther, Init.carm.17608, 3 Verse); 87v ")Sanctus Augustinus in sermone de verbis domini* Sicut moyses exaltauit serpentem in deserto etc.< Interim modo fratres ut a peccato sanemur ...; >Ex vita sancti Francisci confessoris< Sanctus franciscus plangendum proinde dicebat predicatorem ...; >Crisostomus< Omne genus venenate nequicie et malicie propellitur de cordis habitaculo ...;- ... erit merces tua in vitam eternam amen." - Enthält noch Excerpte aus Bernhard, Bonaventura, Beda; das letzte Stück Anselmus Cantuariensis (?), admonitio morienti facienda (Druck: Beitr.Gesch.Phil.MA 33,3, 5f.; hier der Schluss abweichend.

88v-89v Versus varii

")Nota< Si tu tempteris ... (Walther, Init.carm.18040); Littera gesta docet ... (ebd.10358); >vij opera misericordie spiritualia< Corrigo parco precor doceo fero consulo solor (über jedes Wort das zugehörige Objekt geschrieben); >vij opera misericordie corporalia< ~~Colligo poto cibo ...~~ (Walther a.a.O. 3031);

Leopold

Colligo poto cibo ..." (Walther a.a.O. 3031); 89r ">De passione christi rigmata< Passionem christi duram atque eius armaturam recole dum pateris ...; >Item alia rigmata< Passio dominica et mors amarissima crux columpna dura / ... (6 Verse); Passum sic christum pro te simul et crucifixum / In te fer fixum, dominum si diligis istum; Missa preces dona ..." (Walther a.a.O.11107); 89v "Que fecisse voles hoc tempore quo morieris / Hec facias quando corpore sanus eris; >Gregorius< Qui presenti suauitate rapitur ...; >Vrbanus papa quintus pro magno munere misit imperatori vnum agnum dei consecratum ab eo prima die coronacionis et consecracionis eius cum hijs versibus< Balsamus et munda cera cum crismatis vnda ...; Tu patris verbigena factus caro deum nobis homo placa deus et da veniam. Amen."

(Walther a.a.O.
2058)

90r-v Varia

90r-v Varia

">Ex cesario distincione vij de beata virgine capitulo lxiiij^o de monacho phisico< Electuarium quo beata virgo in diuino officio feruentes reficit ...; Innocencius super canonem circa principium oracionis dominice ...; Magister wilhelmus lugdunensis de quinque verbis apostoli vbi dicit volo quinque verba loqui etc. scilicet Credenda agenda ...; Per tria so. si. vi. Carthusia permanet in vi.; Notandum quod sicut dicitur et pie creditur Quicumque viderit uel portauerit arma domini ...; Mitis et inuicte ... (Walther, Init.carm. 11128); Debes vsitare scribendo agendo et loquendo quod non festines. Racio quia in illis non potest gloria domini queri ... (am Schluss: Hec ex coll. f. arnoldi doesborch); per Euerhard cignum caritatis suscipe signum; (90v) Crisostomus. Non sufficit desiderium hominis ...; De imitatione christi ...; Sordes ymbre laua oleumque liquore fabarum ... (3 Verse); >Tullius< Nulla capitalior est iniuria ...; Paulus ...; De lege zelotipie Numeri 5° ...; Time deum et mandata eius obserua ...; Auerroys* Honor est in honorante et non in honorato; >Pysanus< Vtrum aliquo casu teneatur quis confessionem iterare ...
- ... in proposito non deserendi peccatum".

Versus, Cont.

Versus

91r Titelblatt mit Besitzeintrag, zwei Anrufungen an Maria und den Versen Walther, Init.carm.17963.

91v leer.

92r-97v Excerpta varia

">In institutis primum de opere manuum< Nullum etenim tempus ab operi

operis exercitacione vacuum transire concedunt ...; >Quo ordine peruenitur ad perfeccionem< Principium nostre salutis eiusdemque custodia timor domini ...; (92v) >De mortificacione voluntatis< Multis siquidem experimentis edocti reddunt monachum ...; Tria hec in congregacione necessario custodienda sunt tibi ...; (92a^r) >de misterio et ministro altaris< Si seruire cupis altari respice caute / ... (Walther, Init.carm.17971); Qui peccat nimium presumens de pietate ...; (92a^v leer; 93r) Tu quoque velut surdus et mutus et cecus incedens ...; (93v) >Sanctus Bernardus ad fratres de monte dei Quod nemo iudicet nisi semetipsum, cap. iij^o< Caue eciam serue dei ne quos imitari non vis dampnare videaris ...; - ... >Hugo de claustro anime< Sermo dei dulcedinem non habet quam vita reprobata."

98r-100r Malogranatum exc.

">Ex malo granato de misericordia dei ...< Ante omnia scire debes quod homo propter peccata perpetrata meruit dampnacionem perpetuam ... - ... uel qualibet corruptibili delectacione. hec augustinus aurelius."
- Zur Verfasserfrage s. Meyer-Burckhardt 2,980 zu B XI 12, 61r.

100v Excerpta de vita monachorum

">Dominus< Omnia vestigia que homo propter obedienciam ambulat ... - ... ait dominus ad moysen." - Enthält noch Zitate aus Bernhard, Pachomius, regula Benedicti, Franciscus, Basilius und der Bibel.

101r-102r Sermones duo exc.

">Dominica x^a post pentecosten secundum lucam. Gregorius in omelia< Cum appropinquaret ihesus iherusalem videns ciuitatem ... (Luc.19,41). Videns enim ciuitatem fleuit super illam ...; (102r) >Sanctus Bernardus in capite ieiunij sermone pulcherrimo de verbis prophete Qui dicit 'Conuertimini ad me ...' sic scribit< Miser homo qui totus pergens in ea que foris sunt ... - ... sed cor longe est a me dicit dominus. hec ille."

102v Birgitta de Suecia, revelationes exc.

">Ex reuelacionibus beate brigitte e regno swecie diuinitus reuelatis Capitulo secundo< Ego sum creator celi et terre ... - ... quod eciam si omnes sancti rogarent facerem contra iusticiam. Sed quia etc."

102v Versus tres

"Quidquid agant alij sis memor ipse tui; >Bernardus. Nota< Vt teipsum versus
semper inspicias ab omnibus oculos auerte; Viue deo gratus ... (Walther,
Init.carm.22722); Omnibus in ceptis bene factis siue peractis / ..."
(cf. Walther a.a.O. 13305: Petrus Blesensis [?], de sacramentis;
hier 2 Verse).

102a^r-102c^v Varia exc.

(102a^{r-v}) "Venerabilis vir magister Emmericus de campo brabantinus
solemnis sacre theologie professor in principio conclusionum suarum
quas egregie composuit in famosa Ciuitate Basilien. tempore concilij
generalis contra cxiiij^{or} articulos ...; (102a^v) Sanctus gregorius
Libro 2° dyalogorum dicit de sancto benedicto ... - ... nec sibi
vtilis esse potuisset."

(102b^{r-v}) ">Ex quodam sermone de Purificatione beate Marie virginis<
Aues et alia animalia non solum data sunt nobis ut vescamur ex eis ...
- ... inuenies valde deuota libro primo capitulo ix^o". - Enthält
noch Excerpte aus Augustinus, Gregorius magnus, der Bibel
und Birgittae revelationes.

(102c^{r-v}) "Canonicas horas si deuote legis oras ..." (Walther, Init.
carm.2363); 102c^v">Epylogus siue compendium de vitispatrum< Esto de-
uotus deo et cor tuum ... - ... Castus permaneas in omnibus et
saluus eris."

103r-105v Excerpta varia

"Perfidus aspiciat petrum ... (Walther, Init.carm.13982); Sit tibi
cum loqueris custodia peruigil oris. Parce loqui disce ...; >Bernardus<
Recordemur fratres karissimi quod seculum hoc nequam habundans
miserijs et fletibus pro eterna vita relinquimus ...; (103v) >De
contemptu omnium consolacionum< Rennuit consolari anima mea (ps.76,3).
Noli euagari anima mea post vanitates et insanias falsas ...; (104r) >Au-
gustinus< In omnibus aduersitatibus meis non inuenio tam efficax re-
medium sicut in vulneribus saluatoris ...; >Exemplum< Legitur de
sancto bernardo quod habuit quatuor monachos in suo cenobio quorum
vnus interdum peccauit ...; Dum venis ad cellam matrem venerare versus BMV,
puellam / Inuenies gratam sic salutando mariam; (104v) Omnis arbor
que non facit ... (Matth.7,19). Sciendum quod fructus cordis sunt
contricio diuine legis meditacio ... - ... melius est solum saluum
fieri quam peccare cum pluribus etc." - Enthält noch Excerpte aus

Gregorius magnus, Bernhard, der Bibel, Augustin und Hieronymus.

106r-116v De quattuor novissimis sive cordiale necnon liber de timore exc.

"Memorare nouissima tua ... (eccli.7,40). Vt dicit beatus Augustinus in libro suarum meditacionum Plus vitanda est sola peccati feditas ...; (111r) >De timore mortis ex libro de timore< Mortis sex sunt condiciones s. Communitates* Necessitas Propinquitas Multiformitas Facilitas et Incertitudo ...; (114r) Circa nomina inferni notandum est quod infernus secundum substanciam est ignis ... - ... omne preteritum tempus in voluptate transactum. Hec Crisostomus." - 109a^{r-v} meist Excerpte aus Kirchenvätern, dazu 109a^r die Verse Walther, Init.carm. 10618 und 11396; 113a^r ein kurzes Zitat aus Chrysostomus, ^v leer; 114a^r "Femina quedam solitaria reclusa numerum vulnerum christi scire cupiens ...; 114a^v "Aliqui dicunt Bonauenturam sentire numerum domini nostri ihesu christi fuisse vj^m d c lxxvj".

116v-121a^v Excerpta varia

">Nota secundum magistrum gherardum groet Et secundum doctores super quartum sentenciarum< Maior satisfactio quam homo potest facere pro peccatis ...; (117r) >Thobie 3°< Non est enim in hominis potestate consilium tuum ...; (118r) >In epistola sancti cirilli iherosolomitani episcopi ad beatum Augustinum yponensem episcopum ...<; Silencio pretereundum non puto que ab eisdem viris per illos dies quibus vixerunt didicimus ...; (120v) Necessse est corde collicito memorari sepius quod nostra fragilitas ...; O admirabilis multus tibi timor in quiete necessarius est ...; (121r) >Richardus super cantica cap.9°< Qui indiscrete alijs prodesse cupit et ante tempus effundit, semper inops ...; (121v) >Sanctus basilius< Ad dei enim dilectionem in nobis excitandam nutriendam et augendam ...; >Richardus de sancto victore< Non potest errare qui cum consilio viuit ...; (121a^r; Augustinus) Quicumque connumeratur milicie alicuius regis debet portare insignia eius ...; (121a^v) >Sanctus Gregorius xxxiiij^o libro moralium< Antiquus igitur hostis habet fiduciam quia in os eius et iordanis defluit ... - ... Concupiscens visibilia inuisibiles virtutes amittit. hec gregorius."

122r-129v Malogranatum exc.

">Ex malo granato< Qui enim vult frui eciam in presenti vita dulcedine dei ...; (122v) >Ex malo granato capitulo 38°< Sunt eciam alia remedia contra impetus temptacionum valencia videlicet bona occupacio ... - ... et sanius quisque poterit more domini pisce vesci quam lenticula more esau aut ordio more iumentorum. hec Augustinus."

- 122r unten die Verse Walther, Init.carm.8259.

130r-134r Excerpta varia

"O quam vtilis sunt afflictiones extrinsece ...; Mathei xix Si vis ad vitam ingredi ...; Sciendum est quod alia est iustorum atque alia est fortitudo reproborum ...; >Hugo< Disciplina est conuersacio bona et honesta ...; Priuatur enim aliquis gracia propter aliquid latens peccatum ... - ... et paciencie fundato edificia benignitas exornet. hec gregorius de caritate iungenda virtuti paciencie etc." - Enthält noch Excerpte aus Augustin, Beda, Eusebius, Iohannes Chrysostomus, Gregorius magnus, Hieronymus, Boethius, Bernhardus Claraevallensis, [Thomae Cantimpratensis] liber apum; 131a^v die Verse Walther, Init.carm. 8259.

131v-138v Notata devota

">Ex libro erudicionis religiosorum. De gracia in erudicione< Qui gratiam acceptam non agnoscit de ea gracias non agit ...; >De tenebrositate mundi< Circa tenebrositatem mundi notandum quod eius amatores magnas tenebras paciuntur ...; (135v) >De mundi falsitate< Notandum quod mundus est falsus et fallax ...; (136r) >De bonorum temporalium modicitate< Notandum quod bona temporalia modica sunt et respectu dei et respectu anime et respectu celi ...; (136v) >De impedimentis quod bona temporalia bonis spiritualibus prestant< Notandum quod oportet a creatura auerti eum qui vult perfecte conuerti ...; (137r) >De cruciatu mundi< Notandum quod vita mundana multum est laboriosa Sapiencie 5° 'lassati sumus ...'; (137v) >De periculo mundi< Notandum quod periculum huius mundi multiplex est et mundus ... - ... qui semper male vixit sanas. hec iheronimus." - Enthält noch Excerpte aus Augustin, Gregorius magnus und Bernhard.

124r expl. ... ne aliter mentem colitur
 coherendum mentemque indocendum. Vale.
 "Finit Epistola beati Hieronimi".
 - Stegmüller, Rep. Dipl. I Nr. 1241.

122r-129v Maliorum exo.

"Ex malo granato (qui enim vult frui etiam in presenti vita dulcedine dei ...;) (122v) Ex malo granato capitulo 38° Sunt etiam alia remedia contra impetus temptationum valencia videlicet bona occupatio ... et sana quisque poterit more domini pascere vesci quam lenientia more esau aut ordo more iumentorum. hec Augustinus."

- 122r unten die Verse Walther, Int.carm. 8259.

130r-134r Excerpta varia

"O quam vitales sunt afflictiones extrinsece ...; Mathi xix Si vis ad vitam ingredi ...; Solendum est quod alia est iustorum etque alia est fortitudo reproborum ...; Hugo (Disciplina est conversatio bona et honesta ...; Privatim enim alius gratia propter aliud latens peccatum ... et paciencie fundato edificia paciencie etc." - Enthält hec Gregorius de caritate iungenda virtuti paciencie etc. - Enthält noch Excerpte aus Augustin, Beda, Eusebius, Iohannes Chrysostomus, Gregorius magnus, Hieronymus, Boethius, Bernhardus Claresvallenensis, [Thomas Cantimprtenensis] liber spum; 131a^v die Verse Walther, Int.carm. 8259.

131v-138v Notata devota

"Ex libro eruditionis religiosorum. De gratia in eruditione (qui gratiam acceptam non amoscit de ea gratias non agit ...;) De tenore aitate mundi (Circu tenore aitem mundi notandum quod eius amatores magnas tenbras paciantur ...;) (135v) De mundi falsitate (Notandum quod mundus est falsus et fallax ...;) (136r) De honorum temporalium modicitate (Notandum quod bona temporalis modica sunt et respectu dei et respectu anime et respectu celi ...;) (136v) De impedimentis quod bona temporalis bonis spiritualibus prestant (Notandum quod oportet a creatura averti eum qui vult perfecte converti ...;) (137r) De ornatu mundi (Notandum quod vita mundana multum est laboriosa sapientie 5° lassati sumus ...;) (137v) De periculo mundi (Notandum quod periculum huius mundi multiplex est et mundus ... qui semper male vixit sanas. hec Iheronimus." - Enthält noch Excerpte aus Augustin, Gregorius magnus und Bernhard.

154^r expl. " ... ne aliter mentienti estimes
credendum mendacijis iudeorum. Vale.
> Finis Epistole beati Nichodemici".
- Stegmüller, Rep. bibl. I Nr. 179, 19.

139r-144v Excerpta ex Iohannis Climaci scala paradisi et aliis
 (139r-v.140r-144v) ">Iohannes Clymacus gradu septimo< Luctus secundum
 deum est anime contristacio ... - ... nichil enim quis edens e celo
 proiectus est."
 (139a^r-b^v) ">Sanctus bernhardus ad fratres carthusien. de monte dei
 sic scribit< In via dei non progredi regredi est ...; >Item ludolfus ...<;
 (139a^v leer; 139b^r) >Magister gwiardus Cameracensis episcopus sic
 dicit de pluralitate beneficiorum< Nollem pro toto auro arabie vna
 tantum nocte duo beneficia retinere ...; >Crisostomus ...<; >Ex
 legenda sanctorum capitulo de lxxx^a< ...; Sciendum quod dyalogus qui
 vocatur Scrutinium scripturarum compositus est per Reuerendum patrem
 d. Paulum olim Episcopum Burgensem ...; (139b^v) >De detracione ex
 repertorio biblie< ...; >nota de xj milibus virginibus< ...; >nota de
 antichristo< ... - ... ut cum ipso eternaliter regnare mereamur Amen."
 (144v) ">Dominus in euangelio< Voca operarios ...; >Sanctus Bernhardus
 in sermone ...< Quid tu inflaris o homo qui extolleris sine causa ...
 - ... Comederunt inquam alium robur eius et ignorauit."

145r-154v Varia exc.

(145r-146v) ">Ex paruo bono boneuenture Siue ex stimulo consciencie<
 Nunc vero meditacionis formam breuiter licet intueri ... - ... ex qua
 oritur spiritualis iocunditas."
 (147r-v) ">libellus beati augustini de contemptu mundi< O si possemus
 omnes optinere et cum ipsis pariter excitari ut tales essemus amatores
 vite permanentis ... - ... et si eterno creatori adherere conamur
 eternitate afficiamur necesse est. >Finit libellus beati Augustini de
 contemptu mundi<".
 (147v) ">[A]ugustinus in libro de [ver]a innocencia. de humilitate<
 Vera humilitas est in nullo superbire ...; >Richardus< Non potest
 errare qui cum consilio viuit nec ab inimico decipi qui suggestiones
 eius detegit. hec richardus super cantica."
 (148r-v) ">De exitu anime petrus damiani< Pensandum est quippe cum
 iam peccatrix anima vinculis incipit carnis absolui ... - ... soli-
 dumque perfeccionis adipiscende propositum indeclinabiliter custodire
 etc. et sic finitur."
 (148v-154v) ">In epistola Beati Nichodemi< Exurgens Iosepp ab ari-
 mathya dixit ad annam et caypham ...; (154r) >Ex eadem epistola<...<
 Quidam de militibus qui sepulchrum Ihesu custodiebant ... - ... Et
 diffamatus est omnibus sermo illorum. >Hec de falsitate et nequicia

Biblia

iudeorum de quibus eciam Pylatus scripsit Claudio<."

(154v) ">Sanctus Augustinus in sermone de circumcissione domini sic dicit< Circumcisio christi quid est nisi castitas nostra ...

- ... in mundo verbum vite continentes. hec augustinus."

155r-159v Visio Tnugdali

">Ex visione cuiusdam militis hyberniensis qui Tugdalus dicebatur. Que facta est Anno domini M^o centesimo 89°. De exitu anime eius< Cum inquit Tugdalus anima mea corpus exueret ... - ... nerui et ossa in fauillam redigerentur et flammam ignis etc."

160r-166v leer.

Papier (121a.142.159 Perg.); 10,5 . 14,5; 166 Bl. (eingeheftete Zettel: 57a.84a.92a.102a-c.108a.109a.113a.114a.121a.131a.b.139a.b)

Ursprünglich zwei selbständige Teile (Grenze: 90/91) der selben Hand und Einrichtung: Schriftraum 7,5-8,5 . 10,5-12, Ränder mit Tinte; 27-33 Zeilen; Notula und Bastarda, geschrieben von Martin Ströulin (Schriftvergleich; über den Schreiber s. A.Bruckner, Scriptoria 10,94); 1-13 rubriziert.

Einband 15. Jh., braunes Leder mit Streicheisenlinien, Einzelstempeln und Punzen; eine Schliesse fehlt.

Aus der Kartause Basel: im vorderen D. Besitzeintrag sowie Titel und alte Signatur "E clv" (von der Hand Jakob Loubers); weitere Besitzeinträge 1r unten, 91r, 123r unten, hinterer D.